

stoji da zadatke koji stoje pred njim u vezi sa novim smjerom za geodeziju izvršimo na najbolji način za naše zajedničko dobro.

Stoga svi mi zajedno upućujemo i naše najbolje želje novoupisanim studentima geodetskog studija da u što kraćem roku završe svoje obaveze na Fakultetu i uključe se u vrlo obimne zadatke koji ih u privredi očekuju, a mi ćemo im u tom zadatku pomoći

Živjeli!

Poslije dekana direktor Republičke geodetske uprave Ing. Vladimir Lukić podnio je prigodan referat koji se daje u cijelosti.

Drugarice i drugovi - dragi gosti -

Dozvolite mi da u ovom svečanom trenutku konstatujem da je višegodišnja težnja geodetskih stručnjaka Bosne i Hercegovine danas evo, ispunjena.

Odlukom Skupštine SR Bosne i Hercegovine od 4. septembra 1973. godine osnovan je Geodetski smjer na Gradjevinskom fakultetu u Sarajevu. Time su otvoreni novi vidici geodetskoj struci, a mnogim mladim ljudima pružena prilika da na visokoškolskim ustanovama izmedju ostalih mogu izabrati i geodetski poziv.

Otvaranje studija geodezije je nesumnjivo značajno za razvoj visokog školstva u našoj Republici, ali za razvoj geodetske nauke i prakse u Bosni i Hercegovini ono ima istorijski značaj i predstavlja krupan doprinos napretku geodetske struke u Jugoslaviji uopšte.

Prva generacija budućih diplomiranih inženjera geodezije počinje studij u školskoj godini kada se navršava 50 godina od početka prvog školovanja geodetskog kadra - geometara u Bosni i Hercegovini. Iako školovanje geodetskih kadrova srednje stručne spreme u našoj Republici ima pedesetogodišnju tradiciju, ono je doživjelo svoj puni razvoj tek po oslobodjenju zemlje. Pri Srednjoj tehničkoj školi u Sarajevu

osnovan je 1945. godine Geodetski odsjek, a 1948. godine osnovana je Geodetska tehnička škola kao samostalna ustanova.

U proteklom periodu Geodetska tehnička škola je više puta mijenjala sistem školovanja, ali u profilu odškolovanih kadrova nije bilo znatnijih izmjena.

Škola od marta 1972. godine radi u okviru Gradjevinsko-geodetskog školskog centra. Ova najstarija geodetska obrazovna institucija od oslobodjenja do danas dala je oko 1500 geometara od kojih mnogi rade širom Jugoslavije. Ove generacije geometara obavljale su često i najsloženije geodetske poslove, jer je inženjerskog kadra u Bosni i Hercegovini bilo veoma malo.

Prekretnicu u razvoju geodetskog školstva u Bosni i Hercegovini čini osnivanje Više geodetske škole u Sarajevu 1960. godine. Već tada je bilo predloga da se umjesto više osnuje visoka škola. Međutim, prepreka ovome predlogu bila je uglavnom nedostatak nastavnog kadra.

Osnivanjem Više geodetske škole u Sarajevu popunjena je znatna praznina u obrazovanju geodetskog kadra u Republici. Za protekli period na Školi je do danas diplomiralo 327 studenata, od kojih su mnogi zauzeli odgovorna radna mjesta. Međutim, osnivanjem geodetskog smjera na Gradjevinskom fakultetu, prestala je potreba za daljim postojanjem Više geodetske škole, pa je donesen Zakon o ukidanju te škole i ona prestaje sa radom krajem septembra 1974. godine.

Prvi premjer teritorije Bosne i Hercegovine izvršila je Austrougarska izmedju 1880. i 1884. godine. Ovaj premjer je inače slabe tačnosti, bez visinske predstave terena, sa veoma ograničenom upotrebnom vrijednosti. I ovakav premjer je slabo održavan izmedju dva rata.

Oslobodjenje zemlje je našu Republiku zateklo bez geodetskih kadrova, a stari austrijski premjer u ratnom pustošenju je uništen za više od je dne trećine teritorije. Znači, trebalo je krenuti od početka. I pored va nrednih napora učinjenih u proteklom periodu na obrazovanju kadrova, na ovladavanju savremenom tehnologijom, na nabavci skupe moderne opreme, na izvršenju premjera, postojeće stanje nije zadovoljavajuće i ne može udovoljiti rastućim potrebama.

Bosna i Hercegovina ima danas izvršen novi premjer na površini od 32% teritorije, na 48% teritorije postoji stari austrougarski premjer, dok za 20% teritorije Republike nema geodetskih planova.

Karta razmjere 1:5000 ili 1:10.000 izradjena je na površini 18% teritorije Bosne i Hercegovine. Karata sitnije razmjere 1:25000, 1:50000, 1:100000 i drugih specijalnih karata takodje nemamo. Zapravo, i danas koristimo stare karte od kojih su neke zastarjele i malo upotrebljive.

Za vrijeme svečane sjednice

Veoma obimni poslovi predstoje i na održavanju premjera, katastra zemljišta i državne karte, a oni iz dana u dan postaju sve obimniji i složeniji.

Takodje postoje velike potrebe za geodetskim radovima u oblasti privrede tzv. poslovi inženjerske ili primjenjene geodezije, koji su naroči to prisutni u oblasti građevinarstva, rudarstva, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede, elektroprivrede i dr. U ovim i drugim oblastima geodetski radovi su veoma obimni u pripremnim fazama projektovanja, raznim studijama, samom projektovanju, prenosu projekata na teren, kontroli izgrađenih objekata itd.

Pored toga naša Republika ne raspolaže dokumentacijom o prostoru, koja bi zadovoljila širi broj savremenih potreba u oblasti planiranja, prostornog uređenja, razjašnjavanju odnosa koji nastaju njegovim korišćenjem, te će se ovom poslu morati pristupiti tako reći sutra. Prošle nedjelje Skupština SRBiH je usvojila Zakon o katastru komunalnih uređaja kojim se daje veliki doprinos inventarizaciji prostora. Izvršenje toga Zakona postavlja pred geodetske stručnjake obimne zadatke.

Ustavne promjene donijele su pomjeranje nadležnosti od federacije ka Republici, odnosno opštini što će tražiti veću stručnost zaposlenih geodetskih stručnjaka i u Republici i u opštini.

Razvoj nauke i tehnike neminovno dovodi do izmjene metoda rada, postojeće tehnologije, a samim tim i uvodjenje savremene opreme. Sve ovo zahtijeva i nove poglede na naučno-istraživački rad na polju geodezije.

Iz ovog kratkog pregleda stanja i potreba evidentno je da pred geodetskim stručnjacima Bosne i Hercegovine stoje brojni i složeni zadaci. Medjutim, ako se ima u vidu da je geodetska operativa u Republici nekompletna, sa slabom kvalifikacionom strukturom, te da se poslovi na premjeru i izradi katastra zemljišta izvode vlastitim kapacitetima sa svega 70%, onda je jasno da je zadatak geodetskih stručnjaka složeniji i obimniji nego što na prvi pogled izgleda.

Imajući sve ovo u vidu, koncem 1970. godine, prilikom razmatranja perspektivnog plana razvoja geodetske struke, Savez geodetskih inženjera i geometara Bosne i Hercegovine stao je na stanovište da je prije svega nužno sagledati stanje kadrova u Republici, naročito kadrova visoke školske spreme.

Tom prilikom, predloženo je Republičkoj geodetskoj upravi da razmotri ovo pitanje. Republička geodetska uprava je formirala stručnu komisiju sa zadatkom da prouči stanje i potrebe za kadrom, a naročito za kadrom visoke spreme, te da razmotri mogućnost obrazovanja tog kadra u Bosni i Hercegovini. U tu svrhu na području cijele Republike provedena je anketa o broju geodetskog kadra, potrebama, kvalifikacionoj strukturi i drugom.

Prikupljeni podaci, pored ostalog, nedvosmisleno su ukazali da Bosna i Hercegovina nema dovoljno geodetskog kadra, naročito kadra visoke spreme i da je kvalifikaciona struktura vrlo nepovoljna. Naime, anketa je pokazala da od ukupnog broja na srednju spremu otpada 76%, višu 17%, a visoku svega 7%. Od toga u organima uprave radi 38% kadra, u geodetskim radnim organizacijama 22%, u drugim radnim organizacijama (projektantskim, građevinskim, rudarskim, elektroprivredi i dr.) 37% i u obrazovnim ustanovama 3% kadra.

Nedostatak kadra visoke spreme uslovio je naše zaostajanje i isključivi je razlog zbog koga nam je operativa u Republici nekompletna, bez kartografije, reprodukcije, šire primjene elektronike i dr. Uzgred da napomenemo da je aerofotogrametrijska metoda u našoj zemlji dobila svoju širu primjenu prvo u Bosni i Hercegovini, ali u daljnoj razradi ove metode i njenoj primjeni u drugim granama postigli smo veoma skromne rezultate.

Smatram potrebnim naglasiti da su se naše procjene o potrebi kadra, koje smo pravili prije dvije tri godine, već danas pokazale nepotpune u toliko što znatno brže rastu potrebe za kadrom visoke spreme nego što smo mogli pretpostaviti. Nadalje, da se podsjetimo da smo, nedavno tvrdili da imamo dovoljno kadra srednje stručne spreme, a i on je već deficitaran.

Poslije sagledavanja svih ovih činjenica došlo se do jedinstvenog zaključka da treba čim prije pristupiti školovanju geodetskih kadrova visoke spreme u Bosni i Hercegovini i da je to gotovo jedini put obezbjedjenja stalnog priliva kadrova ovog profila. U prilog ovakvom opredjeljenju išlo je i to što je naša Republika u ranijim godinama stipendirala znatan broj studenata na geodetskim fakultetima u drugim republikama, ali adekvatno tim naporima nije dobila geodetski kadar, niti su se mogli riješiti postojeći problemi.

Komisija je izradila predlog za obrazovanje visokostručnog geodetskog kadra u SRBiH u kojem je pored ostalog predloženo da se geodetski studij otvori u Sarajevu i to na Gradjevinskom fakultetu. Za ovo rješenje, pored ostalih, uticali su stručni i ekonomski razlozi.

Gosti i predstavnici geodetskih fakulteta

Predlog komisije je dostavljen na mišljenje stručnim udruženjima, geodetskim organizacijama i organima, školama i nekim fakultetima. Od svih širom Republike dobijena je puna podrška i zahtjev da se odmah pristupi realizaciji Predloga.

Nakon toga, ovaj Predlog Republička geodetska uprava je dostavila Izvršnom vijeću Skupštine SRBiH, koje je poslije njegovog razmatranja donijelo i konkretne zaključke.

Kolektiv Gradjevinskog fakulteta je podržao ovaj Predlog i juna mjeseca ove godine donio je Odluku da se na tom Fakultetu osnuje geodetski smjer i time dao krupan doprinos daljnjem razvoju geodetske struke.

Drugarice i drugovi,

Imam prijatnu dužnost da se ispred svih geodetskih stručnjaka Bosne i Hercegovine najtoplije zahvalim Skupštini SRBiH, njenom Izvršnom vijeću, Republičkom sekretarijatu za obrazovanje i kulturu, društveno-političkim organizacijama, udruženjima i pojedincima koji su doprinijeli otvaranju studija geodezije na Gradjevinskom fakultetu. Posebnu zahvalnost duguje-mo kolektivu Gradjevinskog fakulteta, te i ovom prilikom želimo da kažemo da smo se pri opredjeljenju za Gradjevinski fakultet rukovodili ne samo ranije pomenutim stručnim i ekonomskim razlozima, već smo i te kako imali u vidu visoki nivo nastave na tom Fakultetu, kao i renome Gradjevinskog fakulteta u Bosni i Hercegovini i Jugoslaviji.

Drugovi predstavnici geodetskih fakulteta, studij geodezije u Sarajevu je tek počeo i na svom putu razvoja i afirmacije naići će na mnoge poteškoće na koje su vaši fakulteti nailazili prije 25, odnosno 50 godina. Među prvim poteškoćama pojaviće se nedostatak nastavnog kadra, stručne i udžbeničke literature, opreme i dr. Zbog toga molimo vaše kolektive da nam pruže potrebnu pomoć.

Također molimo geodetske i druge radne organizacije, republičke i pokrajinske geodetske uprave da nam pomognu na ovom veoma korisnom poslu koji je od značaja ne samo za Bosnu i Hercegovinu već i za čitavu Jugoslaviju.

Drugarice i drugovi, nastavnici i studenti, studij geodezije počinje u godini kada Savez komunista uz punu podršku progresivnih nastavnika i studenata, te društveno-političkih organa i organizacija, ulazi u odlučnu bitku za reformu visokoškolskog obrazovanja. Danas visoko školstvo BiH pravi krupan korak u svom razvoju i čini ogromne napore na tome da nastavno-naučna djelatnost postane integralni dio udruženog rada. Dosledno sprovođenje reforme je prilika da Gradjevinski fakultet još jednom potvrdi svoj visokostručni i društveno-politički renome, a za Geodetski smjer to je mogućnost da se na najbolji način zahvali društvenoj zajednici na ukazanom razumijevanju za potrebe geodetske nauke i prakse.

Na kraju nastavnicima i studentima Geodetskog smjera želim mnogo uspjeha u daljem radu.